

Як впливати на здоров'я людей

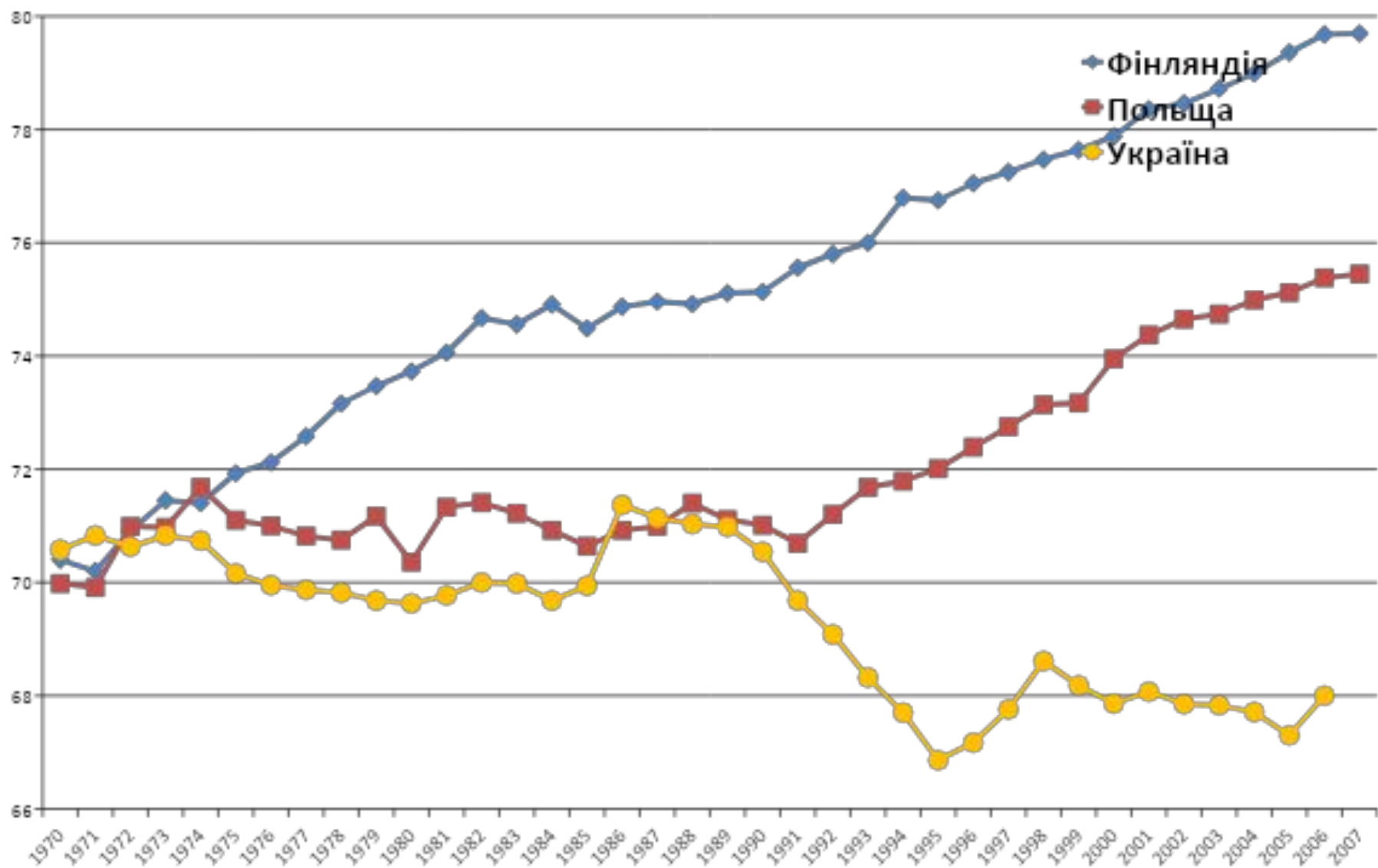
**Костянтин
Красовський**

Показник смертності є ключовим критерієм успішності розвитку країни.

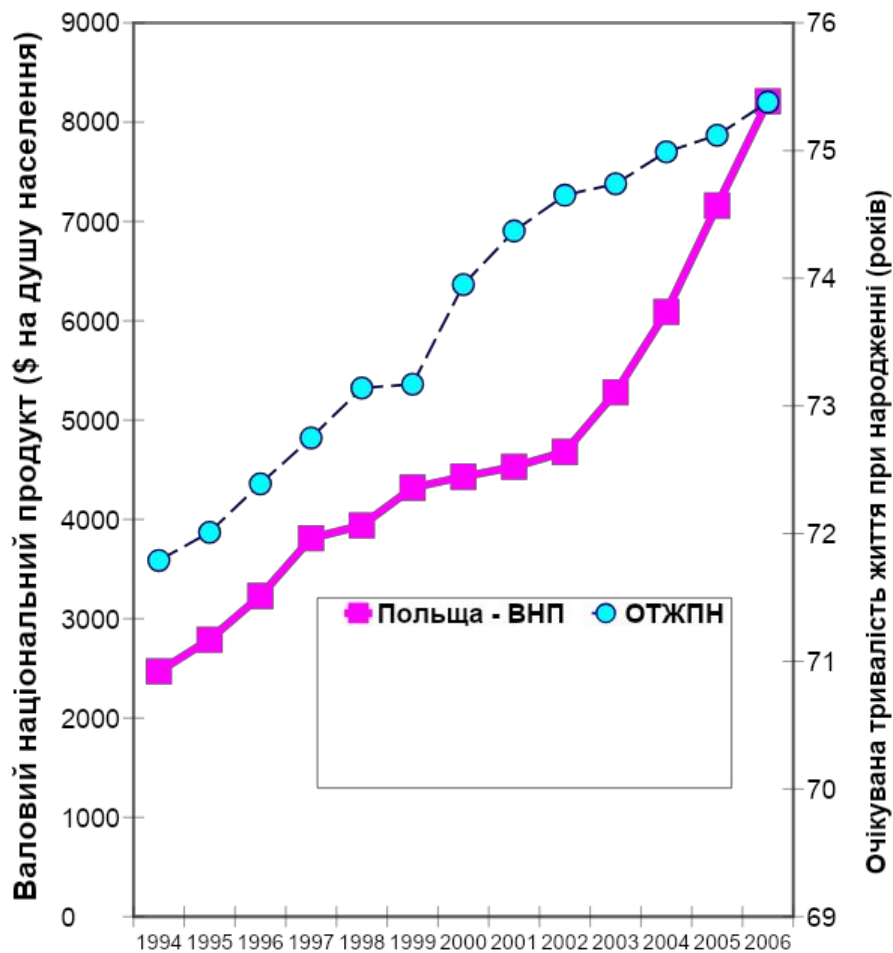
Амартія Сен, Лауреат Нобелівської премії з економіки 1998

- Рівень смертності є віддзеркаленням здатності суспільства до трансформації наявних економічних ресурсів у найбільш важливий продукт — здоров'я нації.
- Простий індикатор смертності або інтегрований показник середньої очікуваної тривалості життя, який розраховується на основі наявних даних зі смертності населення, часто може сказати більше про рівень та напрями розвитку суспільства, ніж складні макроекономічні показники.

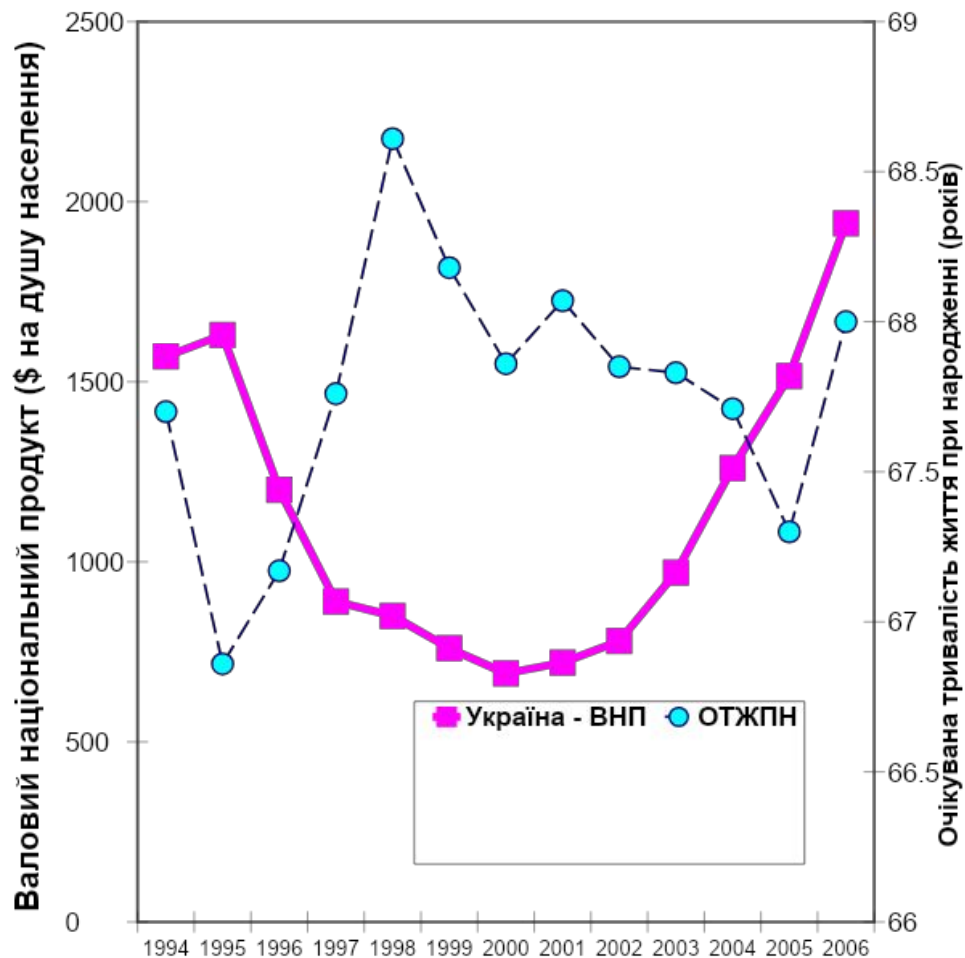
Очікувана тривалість життя при народженні (років)

Польща

Україна

Завдяки економічній кризі (?) у 2009 році смертність в Україні зменшилася до 15,3 на 1000 населення, тоді як у 2003-2008 роках вона коливалася від 16,0 до 16,6.

Лешек Бальцеровіч – польський економіст, «батько» економічних реформ в Польщі:

- *Найважливіші чинники, які впливають на здоров'я, згруповані в факторах ризику.*
- *У кращому разі є лише слабка кореляція між витратами на лікувальну медицину і розвитком здоров'я.*
- *Для здоров'я населення вигоди від витрат на дуже дороге лікування близькі до нуля. Ті ж самі гроші, витрачені на послаблення дії факторів ризику, принесуть набагато більше вигоди для здоров'я.*

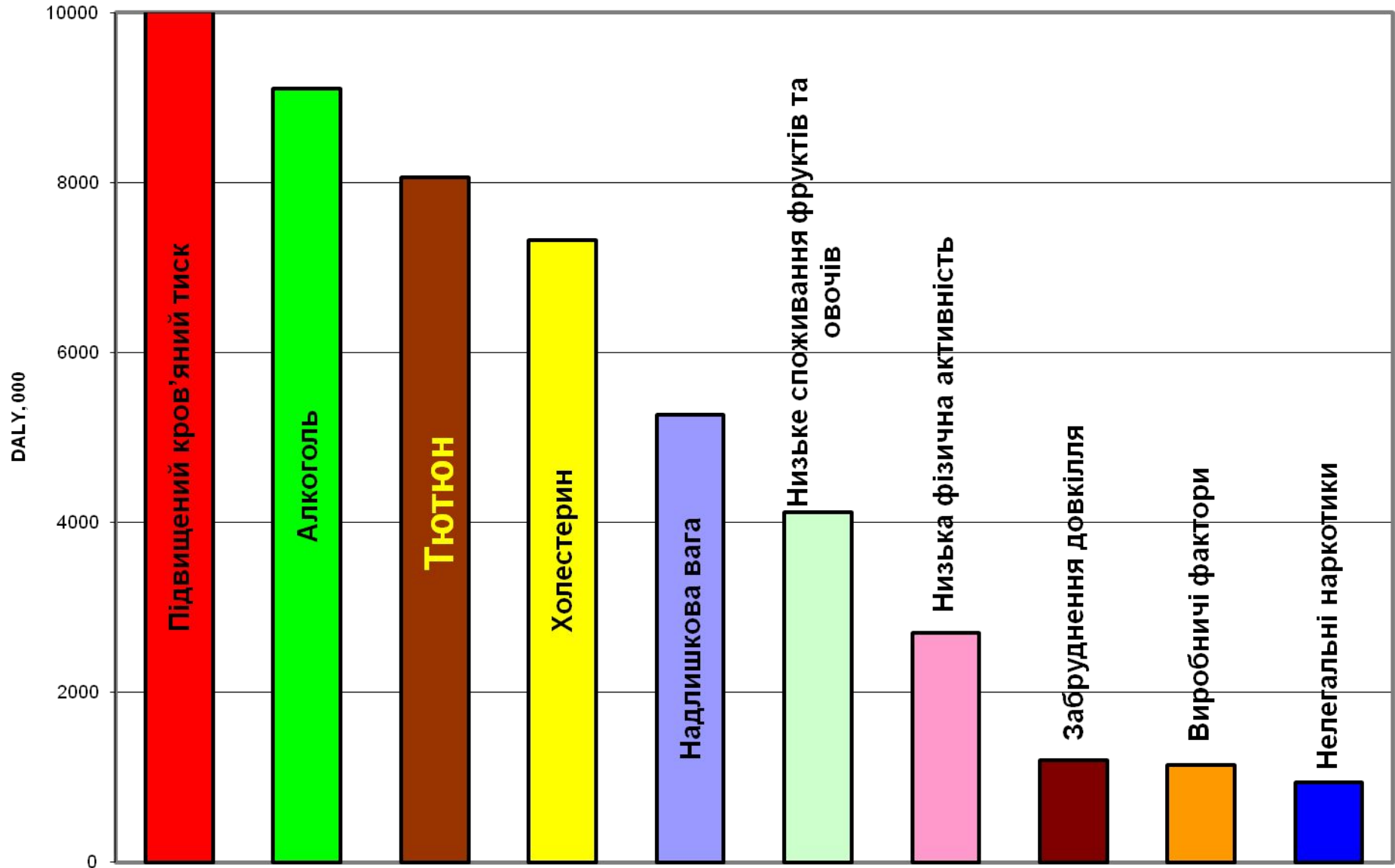
Два засоби впливу на фактори ризику

- **Соціальний маркетинг** – мотивування та популяризація шляхів зміни індивідуальної поведінки
- **Соціальне лобіювання** – сприяння створенню умов, більш сприятливих для здоров'я людей

Критерії пріорітетності факторів ризику

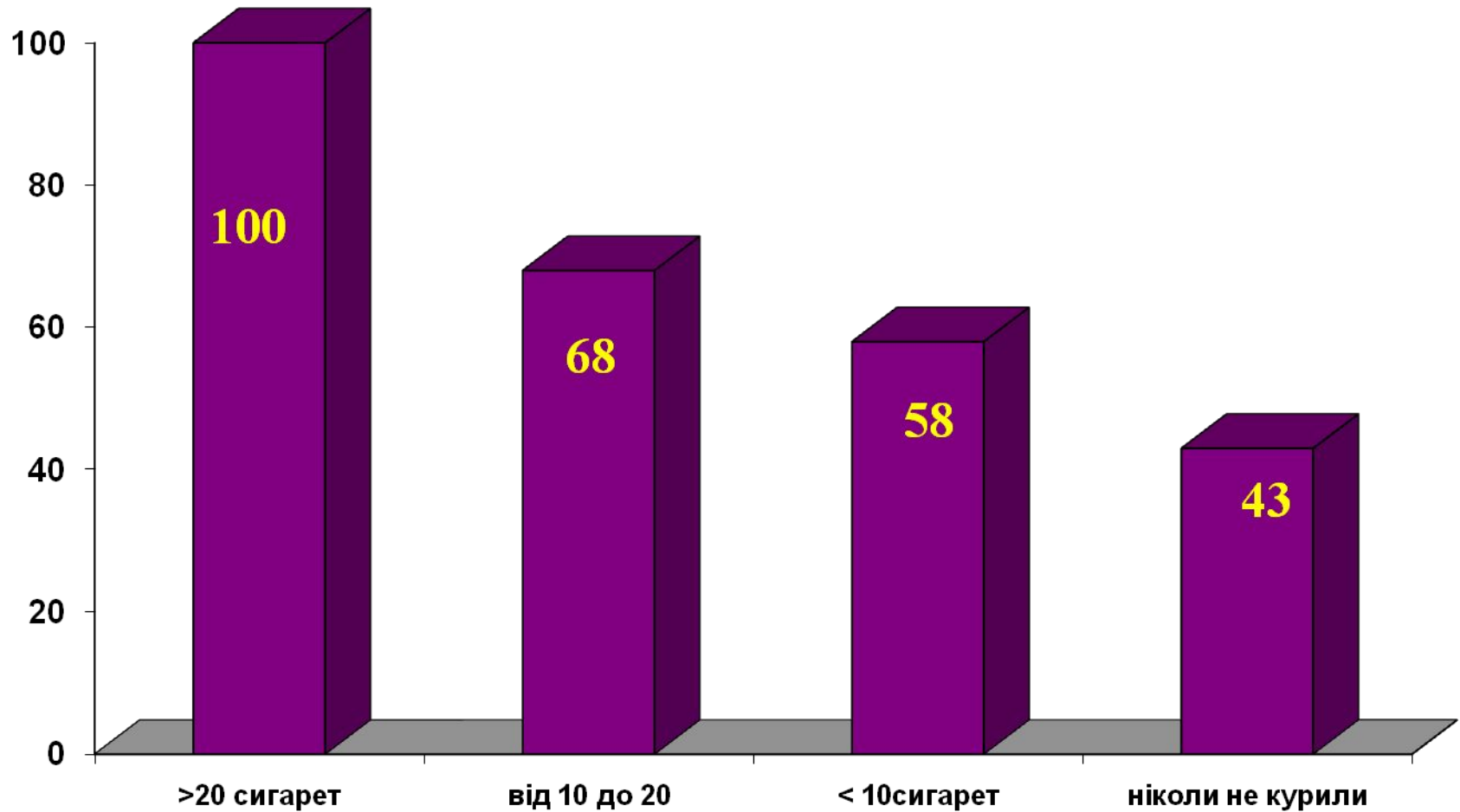
- 1. Вплив на тривалість життя населення**
- 2. Ефективність заходів протидії**
- 3. Наявність рентабельних заходів протидії**

Основні фактори ризику для України та інших країн Східної Європи (Звіт ВОЗ, 2002 рік)

Частка померлих чоловіків віком **40-59** років в залежності від інтенсивності паління

(Україна, **20**-річне проспективне спостереження –
Інститут кардіології ім. Стражеска АМН України)

Чи призводить зменшення вживання тютюну до збільшення тривалості життя?

- В Англії смертність від серцево-судинних хвороб серед людей 25-82 років у 1981-2000 роках зменшилася вдвічі. 48% цього зменшення зумовлено припиненням куріння.
- В тих країнах та містах Західної Європи та Північної Америки, де було заборонено куріння в громадських місцях, кількість інфарктів зменшилася на 17% в перший рік і на 36% за три роки.
- Навіть після помірного обмеження куріння в Києві у 2007 році кількість інфарктів міокарду зменшилася 7,3% або на 360 випадків, хоча до того кількість інфарктів щорічно зростала.

Рамкова конвенція ВООЗ з боротьби проти тютюну (ратифікована Україною 2006 року) пропонує ефективні стратегії зменшення поширеності тютюнокуріння

- 1. збільшення тютюнових податків,**
- 2. повна заборона реклами тютюну,**
- 3. інформування людей про наслідки активного та пасивного куріння, про склад і дію тютюнових виробів,**
- 4. звільнення робочих та громадських місць від тютюнового диму,**
- 5. спеціалізована допомога у припиненні куріння.**

Політика щодо тютюнових акцизів в Україні в 2008-2009 роках

- Акциз підвищувався тричі: **роках**
  - 31 вересня 2008 року
  - 31 лютого 2009 року
  - 31 травня 2009 року
- Середній розмір акцизу на пачку сигарет:
  - Січень – серпень 2008 – 0,5 гривні (18% ціни)
  - Вересень 2008 – квітень 2009 – 1 гривня (26% ціни)
  - 3 травня 2009 – 2 гривні (39% ціни)
- Середня ціна на пачку сигарет з фільтром
серпень 2008 – 2,7 гривні, грудень 2009 – 5,8 гривні
- Середня ціна на пачку сигарет без фільтру
серпень 2008 – 0,9 гривні, грудень 2009 – 3,3 гривні
- Доходи державного бюджету від тютюнових акцизів:
  - 2007 – 2,44 млрд. гривень
  - 2008 – 3,58 млрд. гривень
  - 2009 – 9,06 млрд. гривень

ЗАКОН УКРАЇНИ Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення

Стаття 3. Основні завдання цього Закону:

забезпечення захисту людини від шкідливого впливу тютюнового диму на робочих і в громадських місцях;

Стаття 13. *Забороняє куріння тютюнових виробів у медичних і освітніх закладах, дитячих і спортивних майданчиках, громадському транспорті, під'їздах...*

Забороняється, крім спеціально відведених для цього місць, куріння тютюнових виробів у приміщеннях підприємств, установ та організацій всіх форм власності.

Стаття 9. Органи місцевого самоврядування :

- визначають вільні від куріння місця.

Попередження про небезпеку тютюнокуріння

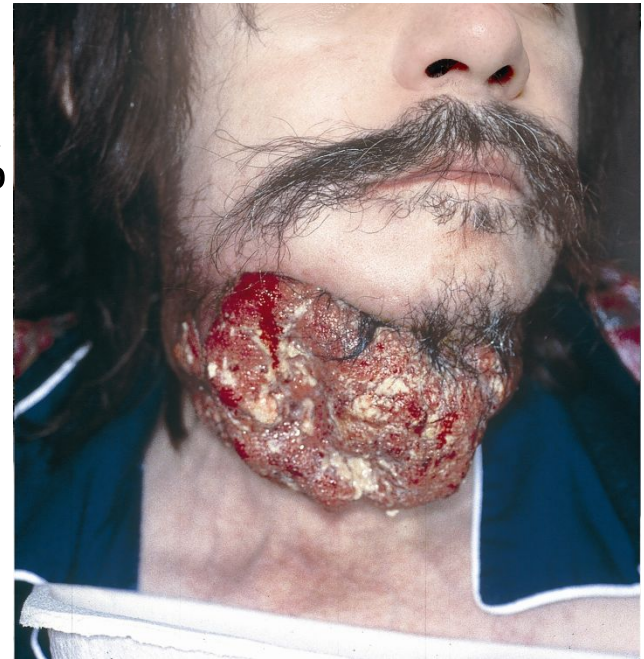
З 2007 року в Україні на пачках сигарет з'явилися нові більш великі та різноманітні написи про небезпеку тютюнокуріння, які займають 30% площі поверхні кожної більшої сторони упаковки тютюнових виробів.

З 2011 року:

Розмір попереджень – не менше 50% поверхні пачки

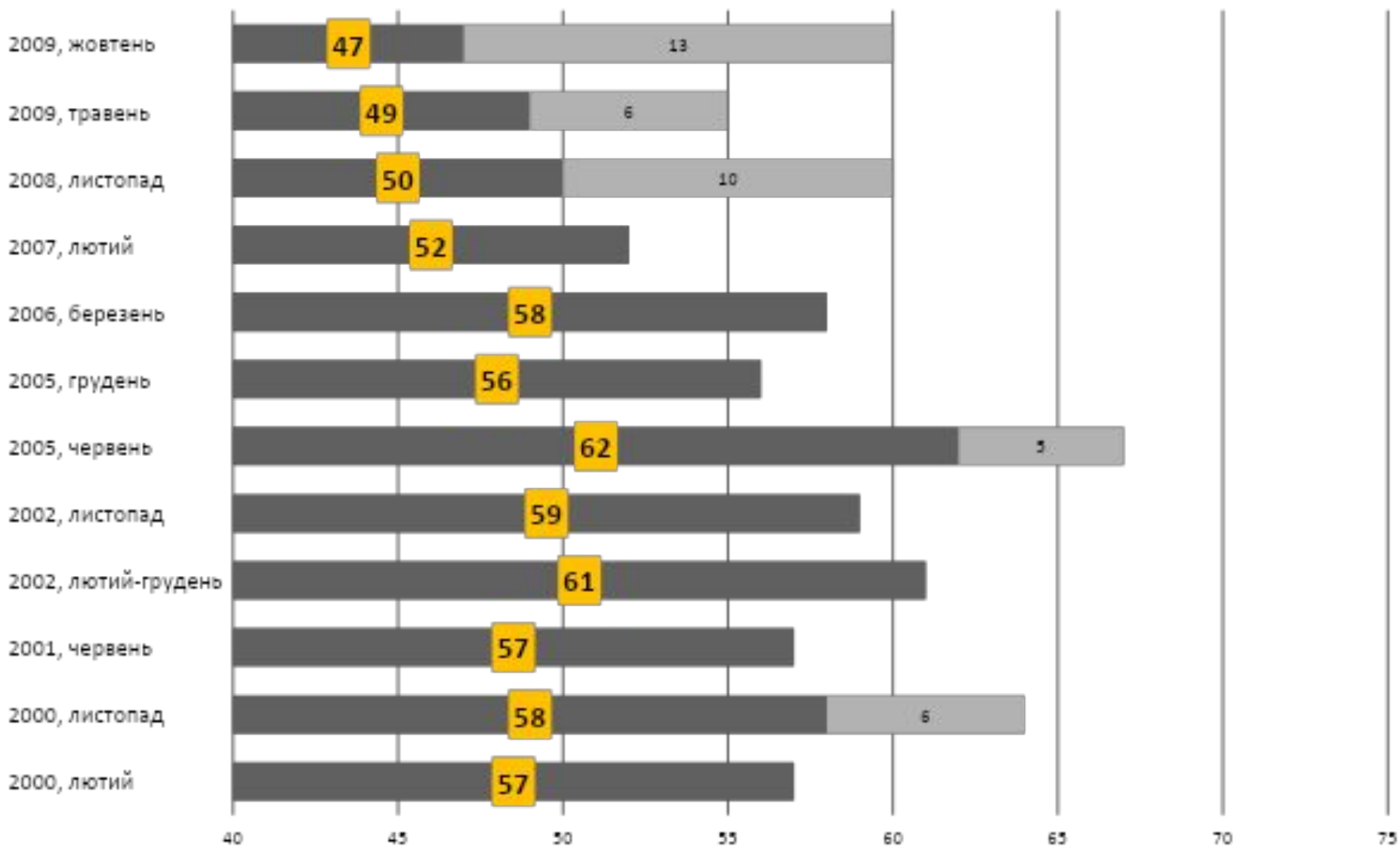
На передній стороні - попередження "Куріння вбиває"

На задній стороні – одне з 10 попереджень з картинками

Поширеність куріння серед дорослих чоловіків в Україні в 2000-і роки (%)

■ щоденне куріння ■ нерегулярне куріння

Поширеність куріння серед дорослих жінок в Україні в 2000-і роки (%)

■ жінки щоденне куріння ■ жінки нерегулярне куріння

